

**„A bányászat helyzete, az MBSZ szerepe, célkitűzései
az ágazat működési feltételrendszere
hatékonyságának elősegítésére.”**

Szakál Tamás

Elnök, Magyar Bányászati Szövetség

Országos Bányászati Konferencia

Egerszalók, 2016. november 24.

Az előadás tartalma

- Bányászati termelés és foglalkoztatottság;
- Kapcsolódó feltételrendszer (árfolyam- és olajár változások);
- A bányászati ágazat államigazgatási irányítása, felügyelete;
- Az MBSZ célkitűzései az ágazat működési feltételrendszer javítására.
- Ásványvagyon hasznosítás lehetőségeinek bővülése
- Tagozati áttekintés – általános kérdések, problémák, lehetséges megoldások és feltételek

Magyarországon bányászott nyersanyagok

- Fluidum
 - Földgáz
 - Kőolaj
 - Szén-dioxid
- Szén
 - Lignit
 - Barnaszén
 - Feketeszén
- Építőipari nyersanyagok, aggregátumok
 - Kövek
 - Homok és kavics
 - Agyag
- Érc- és ásványi anyagok
 - Érc
 - Perlit
 - Zeolit
 - Egyéb ásványok
- Tőzeg, lúp, mészszip

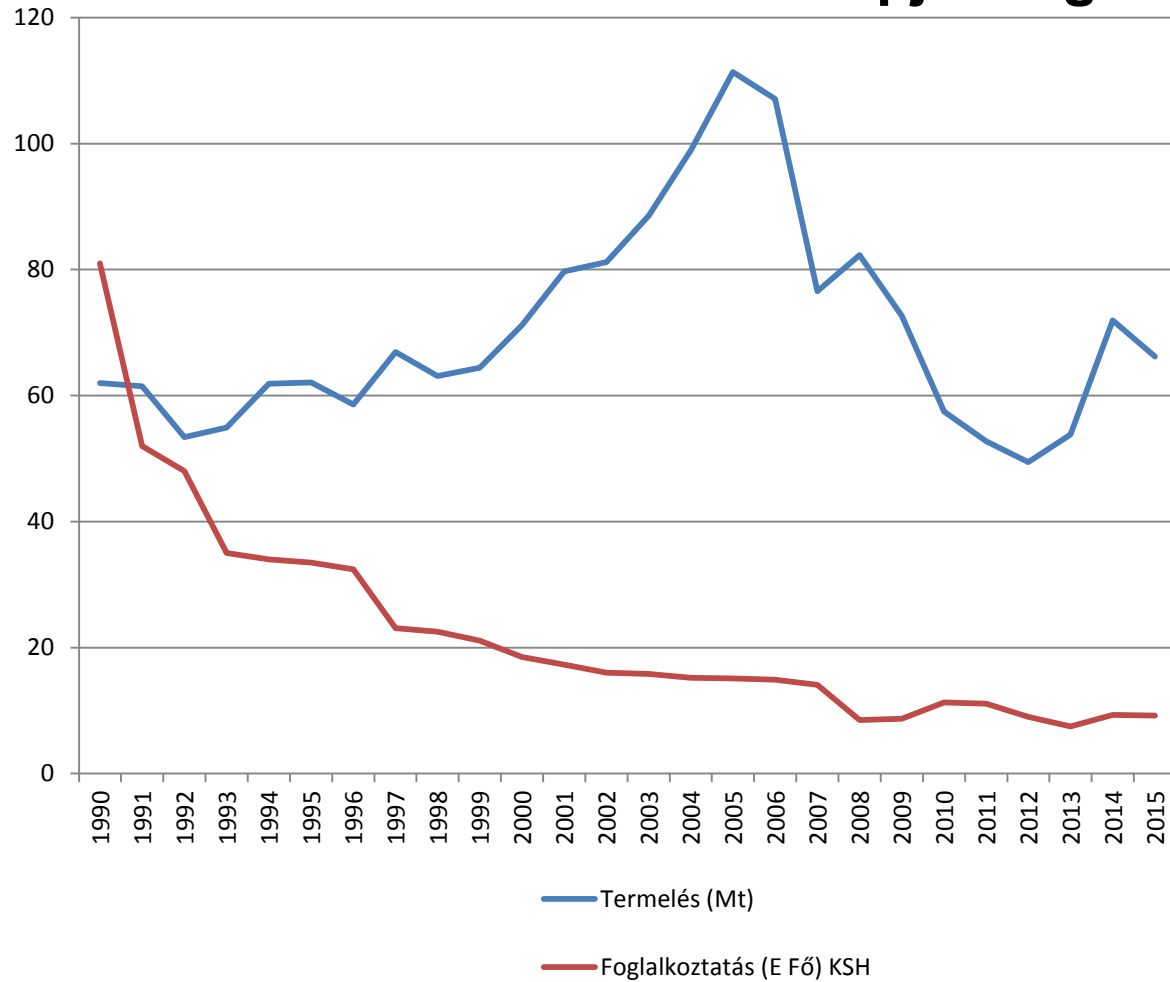
Magyarországi bányászati vállalkozások szakmai érdekképviselője – MBSZ:

- Szénhidrogén Bányászati Kutatási-Termelési Tagozat
- Széntermelői, Szénfeldolgozó és Szénkereskedői Tagozat
- Adalékanyag Kitermelői (kő-, kavics-, homok- és agyagbányászati) Tagozat
- Érc- és Ásványbányászati Tagozat

Ásványi nyersanyag termelés és foglalkoztatás a rendszerváltástól napjainkig

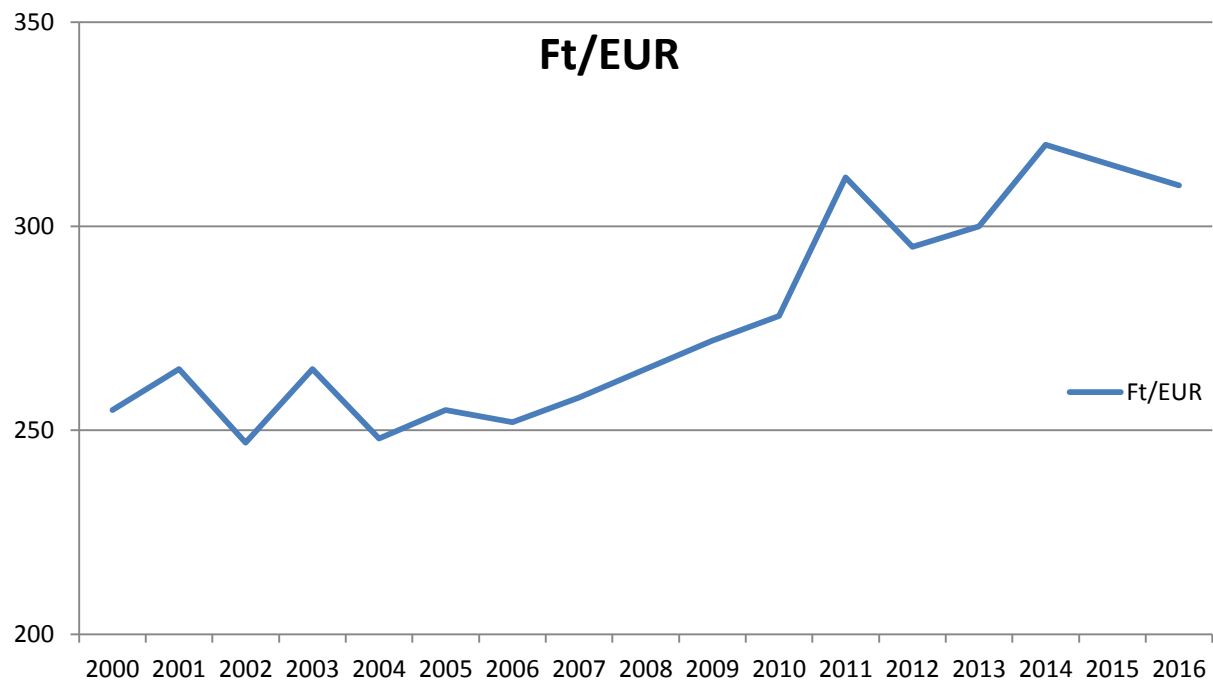

Ásványi nyersanyag termelés és foglalkoztatás a rendszerváltástól napjainkig

- A rendszerváltáskor 60 Mt volt a kitermelés 81 ezer fő foglalkoztatottal, ;
- A termelés volumene a szénbányászat visszafejlesztése ellenére az infrastrukturális fejlesztésekkel, EU forrásból autópálya építésekkel csúcs időben megduplázódott, majd érzékelhető a gazdasági világválság, 2010-től a fellendülés, vasúti pálya korszerűsítésekkel, napjainkban az építőipari, lakásépítési fellendüléssel (CSOK ÁFA-kedvezmény, 300 m²-ig az engedélyezés könnyítése).
- A foglalkoztatottak száma abszolút értékben is drasztikusan csökkent, jelentősen javult a termelés hatékonysága, de érzékelhető a vertikumba integrált bányászat TEÁOR főtevékenység szerinti KSH besorolás torzító hatása.
- **MBSZ célkitűzés: a reális foglalkoztatási számbavétel elérése a bányajáradék bevallások részeként**

Árfolyam változás az ezredfordulótól napjainkig

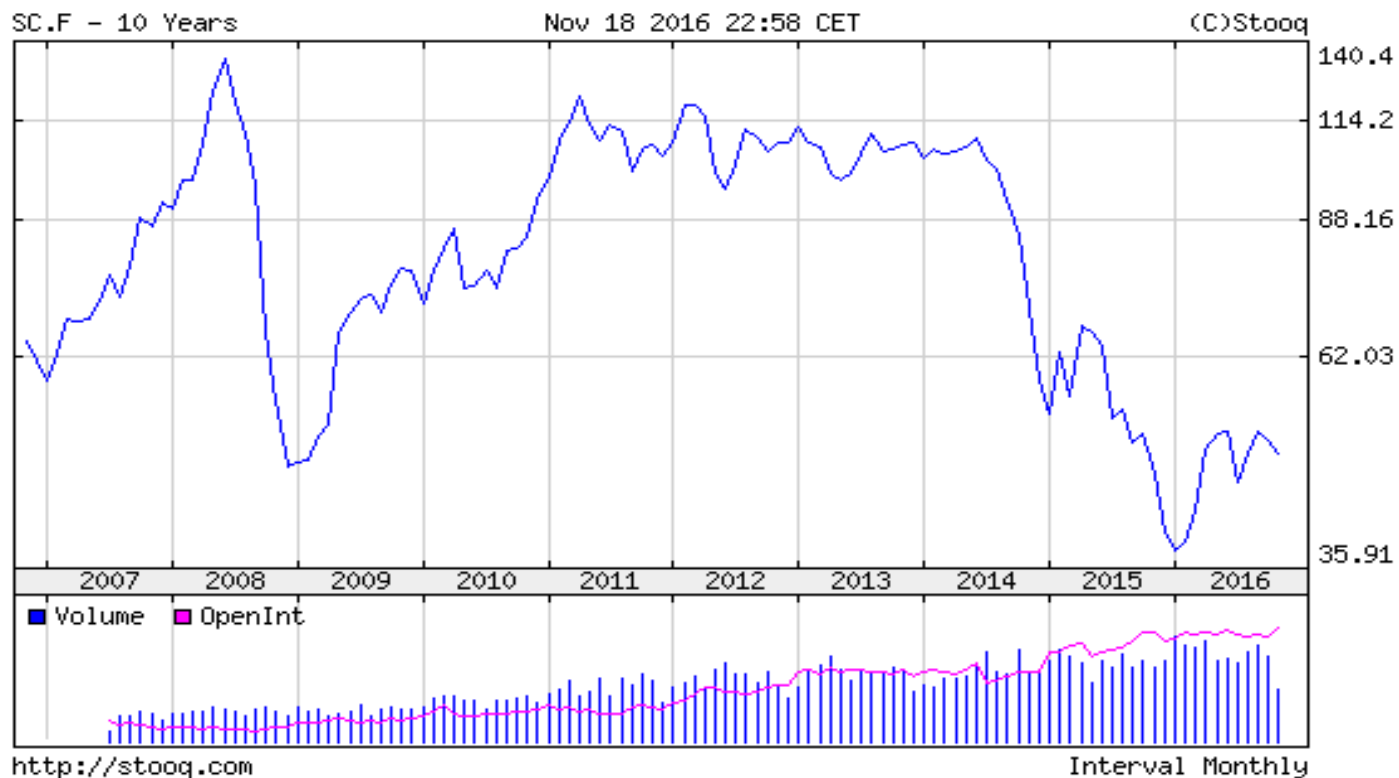

Árfolyam változás az ezredfordulótól napjainkig

- Az árfolyam változás rendkívül drasztikus társadalmi negatív hatásait a Kormány a devizahitelek megsegítését a rögzített árfolyamon történő törlesztés lehetőségével igyekszik enyhíteni.
- A magas Ft/EUR árfolyam ugyanakkor az exportra termelő vállalkozások esetén kedvező hatású.

Olajár változás

Olajár változás

- Az olaj világpiaci árának hektikus és drasztikus csökkenése rendkívül kedvezőtlenül hat a szénhidrogén kutatásra és bányászatra egyaránt, de kedvezőtlen a bányajáradékból származó kincstári bevételekre is.
- A kincstári bevételek csökkenésének enyhítését, kompenzálását célozzák az energia ágazatot terhelő adónemek („Robin Hood adó”, energia adó, jövedéki adó). Mindezek mértéke messze fölemészti azon – korábbi kormányzati – kedvező intézkedések hozadékát (bányajáradék leírási lehetőség 1,5 Mrd Ft.-ig, illetve az unconventional földgáz termelésének ösztönzését a bányajáradék 2%-ra csökkentésével)
- **MBSZ célkitűzés: a stratégiai partnerségre alapozottan az energiaipari vállalkozások életben-maradásához konzultáció kezdeményezése az ágazatot irányító minisztériumokkal (NFM, NGM).**

Az energiahordozók, mint jövedéki termékek

- A jövedék adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény 2017 január elsejétől hatályba lépő változása alapján az energiaadó a vonatkozó rendelet hatályvesztése miatt megszűnik, de adókötelezettség keletkezik általános forgalmi adó felszámítása nélkül a nem lakossági energiafogyasztók részére
- A 2017 január 1-től érvénybe lépő jövedéki adó változás értelmében az energia adóról szóló 2003. évi LXXXVIII. törvény hatályát veszíti. Ennek értelmében a nem lakossági földgáz és villamos energia fogyasztók számára megszűnik az eddig a villamos energia és földgáz fogyasztás alapján elszámolt 0,3105 Ft/kWh valamint 93,5 Ft/GJ fizetendő energiaadó.
- Viszont a földgáz, villamos energia és szén vételezés jövedéki adó kötelezetté válik. A lakossági felhasználók számára továbbra is adómentes marad.
- **A villamos energia esetében** a jövedéki adó mértéke 310,5 Ft/MWh, azaz **0,3105 Ft/kWh**, **a földgáz felhasználás után 0,3366 Ft/kWh-ra**, **a szénre 2 516 Ft/ezer kilogrammban** határozták meg.

A bányászati ágazat államigazgatási irányítása, felügyelete

- NFM: bányászat felügyelete MBFH (másodfokú hatóság), valamint jelentős felhasználó ipari igény (infrastruktúra tervezés, építés, üzemeltetés és karbantartás), háttérintézményként MFGI
- NGM: OTRT, építés gazdaság, iparstratégiák, gazdasági szabályzók, adók (pl. telekadó);
- BM: termékszabványok, műszaki előírások, építőipari szabályozás, OTRT, katasztrófavédelem;
- EMMI: örökségvédelem jogszabályi háttere;
- FM: környezet- és természetvédelem, vízügy
- MINISZTERELNÖKSÉG: Kormányhivatalokba integrált bányafelügyelet (elsőfokú hatóság)
- **Az MBSZ az Államreform II. ütemében az MBFH-t másodfokú hatósággként, valamint MFGI megtartását javasolja.**

Az MBFH és MFGI sorsa

- A Kormány 1312/2016. (VI. 13.) sz. határozata
- 3. felhívja az érintett minisztereket, hogy a Miniszterelnökséget vezető miniszter egyetértésével nyújtsanak be a Kormány részére előterjesztést az irányításuk alá tartozó költségvetési szerveknek az 1. melléklet szerint történő átalakításáról;
- g) Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, valamint a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet vonatkozásában készítse el a bányászati igazgatás fejlesztési koncepcióját;
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: 2017. január 1.

Lehetséges megoldások:

- Marad a jelenlegi státusz;
- Az MBFH integrálódik az NFM-be, a bányászati irányítás helyettes államtitkári irányítású szervezeti egységként működik;
- Az MBFH integrálása a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) –hez elnökhelyettesi irányítással;
- Az MBFH integrálása a Miniszterelnökséghez tartozó Fővárosi Kormányhivatalhoz

Az MBSZ javaslata: az MBFH és MFGI megtartása, a kormányhivatalokba integrált bányakapitányságok ne degradálódjanak járási szintre!

A bányászat jogszabályi feltételrendszere

- Bt. és Vhr. 1993 óta szinte minden évben módosításra került. 2017-ben átfogó módosítást tervez az NFM, az idei őszi módosítás csupán néhány speciális kérdést érint az energetikai „saláta törvény módosítás” keretében.

A idén ősszel az **energetikai tárgyú törvények módosításáról** szóló törvénytervezethez a T-12743 számon benyújtott egyértelműen pozitív javaslat:

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény

30. § (1) bekezdésében a „6” szövegrész helyett a „12”,

49. § 53. pontjában a „6” szövegrész helyett a „12” szöveg lép.

Indokolt a szüneteltetés hatósági engedély nélküli időtartamát egy évre meghosszabbítani.

- Az MBSZ egyetért a komplex módosítással, mely az egységes Bt.-én belül kontrasztosabb különbséget tesz a szilárdásvány-bányászat, illetve a szénhidrogén bányászat között.
- A T-12743 javaslatához az MBSZ Bt. 41/A. §-a kapcsolódó módosító indítványa (hites bányamérő, a nyomástartó berendezést vizsgáló szakember vagy felügyeleti személy, valamint a földtani szakértő szankcionálás kérdéskörben) a 2017. tavaszi törvényhozási ciklusban érvényesíthető.

Ásványvagyon hasznosítás – általános kérdések, problémák és a lehetséges megoldások

Problémák és tények:

- Jogszabályi környezet
- Bányászatellenes szemlélet → a közvélemény reális tájékoztatásának hiánya
- Nem mindig megfelelő együttműködés a helyi önkormányzatokkal
- Ésszerű kompromisszumokra való törekvés hiánya a bányászati környezettel („stakeholderekkel”)
- Engedélyezési folyamat nehézsége
- Szervezetileg nem egyértelmű kormányzati, minisztériumi szintű irányítás

Lehetséges megoldások:

- Bányászat reálisabb megítélése:
 - Megfelelő jogszabályi környezet
 - Közvélemény reális tájékoztatása
 - Együttműködés kialakítása a helyi önkormányzatokkal
 - Ésszerű kompromisszumokra való törekvés
- Ásványvagyon-gazdálkodási stratégia megalkotása és folyamatos aktualizálása
- Ásványi nyersanyag Alaptörvényben történő rögzítése
- Ásványvagyon kitermelés engedélyezési folyamatának egyszerűsítése
- Megfelelő szakemberek utánpótlásának biztosítása
- Egy felelős minisztériumhoz tartozás és helyettes államtitkár általi felügyelet

Szénhidrogén Bányászati Tagozat

Problémák és tények:

- Ismert kitermelhető vagyon több, mint 75%-a már hasznosult
- Érett mezők, előregedő technológia
- Rétegrepesztés
- Csökkenő termelési volumen
- Magyarország más országoktól való függősége, nem megfelelő ellátásbiztonság
- Bizonytalan jogszabályi környezet
- Magas elvonási színvonal (adók, bányajáradék)
- Az iparágat kedvezőtlenül érintő kormányzati stratégia (rezsicsökkentés)
- A beruházások értéke kb. 35-40 mrd HUF/év
- Tagozathoz kötődő tevékenységekben a közvetlen és közvetett foglalkoztatottak száma 10.000 fő felett van
- Hozzájárulás a költségvetéshez ezer milliárd Ft-os nagyságrendű

Lehetőségek:

- További kutatások
- Nem-hagyományos kutatás és kitermelés
- Új technológiák alkalmazásával kitermelés növelés (EOR, EGR, K+F)
- Megfelelő szabályozási környezetet és elvonási rendszert alkalmazó más országok számításba vétele → flexibilitás a regionális terjeszkedésben

Feltételek:

- A körülményeknek megfelelő, ösztönző elvonási rendszer kialakítása, új technológiák bevezetésének támogatása
- Újabb kutatási területek biztosítása
- Megfelelő koncessziók kiírása
- Megfelelő jogszabályi környezet

Földgáz minőségi paraméterek EU szabvány

- Az EU a földgáz minőségi paraméterek szabályozásával kapcsolatban ENTSOG 2nd második fordulóban bonyolította elektronikus kérdőíves felmérését.
- Alapvető kérdésként a natúr földgázban a CO₂, a H₂S és az O₂ határértékekre vonatkozó szabályozás mikéntje (nemzeti-, vagy EU szintű szabályozás) merült fel, mely alapvetően befolyásolja a hazai termelést, az inert gáz betáplálási lehetőségét.
- Az MBSZ, a Szénhidrogén-bányászati Tagozat által kialakított álláspontját 2016. október 21-én határidőre leadta.

Szénbányászati Tagozat

Problémák és tények:

- Olajár drasztikus visszaesése → Európai energiaiparba történő befektetői kedvet jelenleg hátráltatja
- Piaci igények bizonytalansága, csökkenő lakossági igények
- CO2 kvótacsökkentés → beruházás korlátozás, illetve magasabb CAPEX igény
- Viszonylag magas kéntartalmú hazai szenek → erőművi felhasználásnál füstgáz kéntelenítő beépítése szükséges
- **A szén koncesszió**
- Kitermelt szén jelentős része szénpor → ezt csak erőműben, vagy kommunális célra brikettálással lehet hasznosítani
- Jelenleg működő hazai bányák:
 - Mátrai Erőmű Zrt. Visontai-, illetve Bükkábrányi bányaüzemei
 - Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányaüzeme (2014. december 23-án fejezte be mélyműveléses barnaszén termelését; 2015. áprilisától bányabezárási tevékenység)
 - EOSZÉN Kft. (Bakonyzentkirály)
 - DUSZÉN Kft. Dudari bányaüzeme
 - ORMOS-SZÉN Kft.
 - Felsőnyáradi külfejtés
 - Farkaslyuki tanbánya
 - CALAMITES Nagymányokon (bezárt)
 - Vasasi külfejtés (2014. december 4-én indult)

Lehetőségek:

- Óriási, még nem kitermelt szénvagyon
- A több lábon álló biztonságos energiaellátás, valamint az importfüggőség csökkentésének igénye → a hazai szénbányászat reneszánszát vetíti lehetőségként a vagyon gazdaságosabb kitermelésével
- A környezetvédelmi normákat figyelembe véve a „tiszta szén” technológiáknak van reális lehetősége
- **Huminsav tartalmú szenek hasznosítása a mezőgazdaságban talajjavításra**
- Vájárképzés
- Bányászati klaszterek (Borsod, Mecsek, Drog, **Nógrád** térségi klaszterek, „**Agromineral klaszter**” alakulóban)

Feltételek:

- Tőkebevonás
- Erőművi fejlesztések
- Új technológiák bevezetésének támogatása
- **A termőföldvédelmi törvény módosítása**
- Megfelelő, piacösztönző elvonási rendszer kialakítása

Szilárd tüzelőanyagok minőségi követelményeiről szóló kormány-előterjesztés

- A földművelésügyi miniszter 2016 februárban előterjesztést készített, melyet az MBSZ a közigazgatási egyeztetés résztvevőjeként véleményezhetett.

A Kormány 1330/2011. (X. 12.) számú határozatával fogadta el a kisméretű szálló por (PM_{10}) csökkentés ágazatközi intézkedési programját, amely tartalmazza a háztartási fűtőberendezésekben használható szilárd tüzelőanyagok minőségének meghatározását.

- Az előterjesztés szerinti paraméterek a hazai szenek magas kéntartalma miatt a szénbányászatot teljes mértékben el lehetetlenítette volna.
- Számos egyeztetésben vettünk részt (V. Németh Zsolt FM államtitkár úrral, az FM főosztályvezetőivel) a Bányaiipari ÁPB keretében is.

Köszönettel tartozunk ágazati minisztériumunknak az NFM-nek, az MBFH-nak és az MFGI-nek is, hogy határozott fellépéssel az MBSZ szakmai álláspontját támogatták.

A szénbányászati koncesszióval kapcsolatos módosítási javaslat

MBSZ: A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal a zárt területek kijelöléséről szóló közleményben a HIVATALOS ÉRTESÍTŐ-ben a 2010. évi 91. számban-, illetve a 2011. évi 41. számban megjelent közleményeinek módosítását javasoljuk:

- “A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (Bt.) 50. § (5) bekezdése alapján a szén (feketeszén, barnaszén, lignit) vonatkozásában – a kis és középvállalkozások esetén a 25 hektárnál és 200 ezer tonna kitermelhető szénvagyonnál nagyobb-, illetve a nagyobb vállalkozásoknál az 5 % feletti bányatelek bővítés esetén – Magyarország egész területét zárt területté minősíti.”

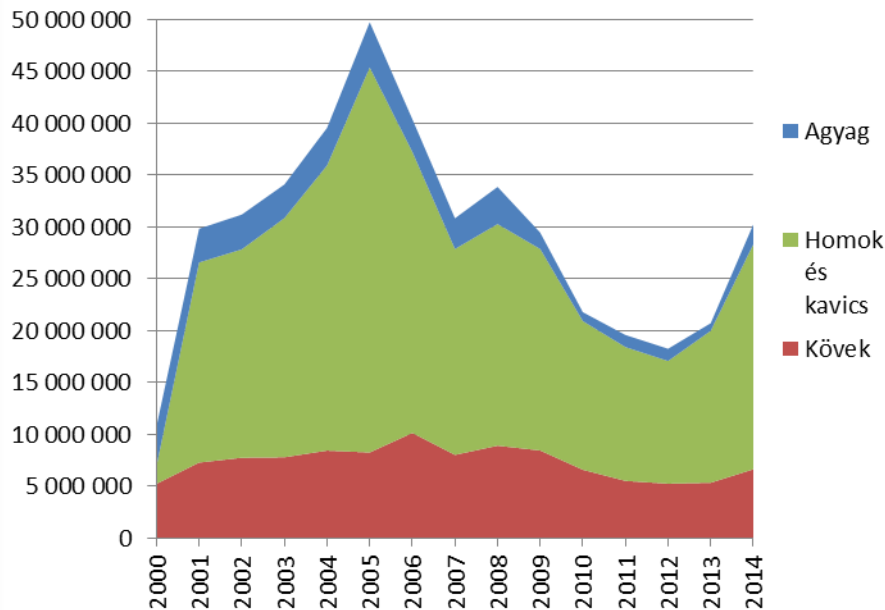

Építő- és Adalékanyag Bányászati Tagozat

Problémák és tények:

- Magas fuvarozási költségek és ehhez viszonyítva alacsony Ft/tonna fajlagos érték
- Gazdasági világválság hatása
- Lakásépítés visszaesése és az infrastrukturális fejlesztések mértékének csökkenése

Kő, kavics, homok és agyagbányászat termelés az ezredfordulótól (m³)

Forrás: MBSZ

Lehetőségek:

- Nemzetgazdasági szintű infrastruktúra fejlesztési és lakásépítési programokban való részvétel (CSOK, lakásépítési engedély egyszerűsítés)
- Beruházás-fejlesztés (vasúti rekonstrukció)
- Technológia-fejlesztés → ipari tevékenység a természettel összhangban, takarékos felhasználás és a megújulás elősegítése
- Ásványvagyon gazdálkodási stratégia és Nemzeti Aggregátum Stratégia megalkotása

Feltételek:

- Tervezhető, hosszú távú építőipari beruházások → ehhez: alapanyag ellátás tervezés
- A körülményeknek megfelelő, ösztönző elvonási, támogatási rendszer kialakítása
- Ásványvagyon-gazdálkodási stratégia megalkotása és a piaci változásokat, hatásokat tükröző folyamatos aktualizálása

NEMZETI AGGREGÁTUM STRATÉGIA

- A társadalom építőipari alapanyag igényeinek kielégítéséhez csakis a szükséges mértékben, tervezett formában, hatékonyan és takarékos gazdálkodással használjuk a természeti erőforrásokat.
- Az építőipari és bontási hulladékok újrahasznosítása, ehhez szükséges fejlesztések elősegítése;
- A dekarbonizációs szempontok érvényesítése, a szállítási út csökkentése;
- Bontási és ipari hulladékok felmérése, gyűjtése, kezelése egyértelmű jogi környezetben.

MBSZ álláspont: az ásványvagyon gazdálkodás részletes szabályozása mellett / annak részeként fontos a nemzeti aggregátum stratégia megalkotása is.

Klaszterek

- Borsodi Bányászati és Energetikai Klaszter;
- Mecseki Bányászati Klaszter;
- Észak- Dunántúli Nemzetközi Bányászati Klaszter;
- Nógrádi Bányászati Klaszter;
- Alakulóban az „Agromineral Klaszter” az ásványi nyersanyagok termőföld javítására

MBSZ álláspont: minden olyan kezdeményezést támogatunk, amely elősegítheti nemzeti kincsként az ásványi nyersanyagok optimális felhasználását biztosító piacbővítést.

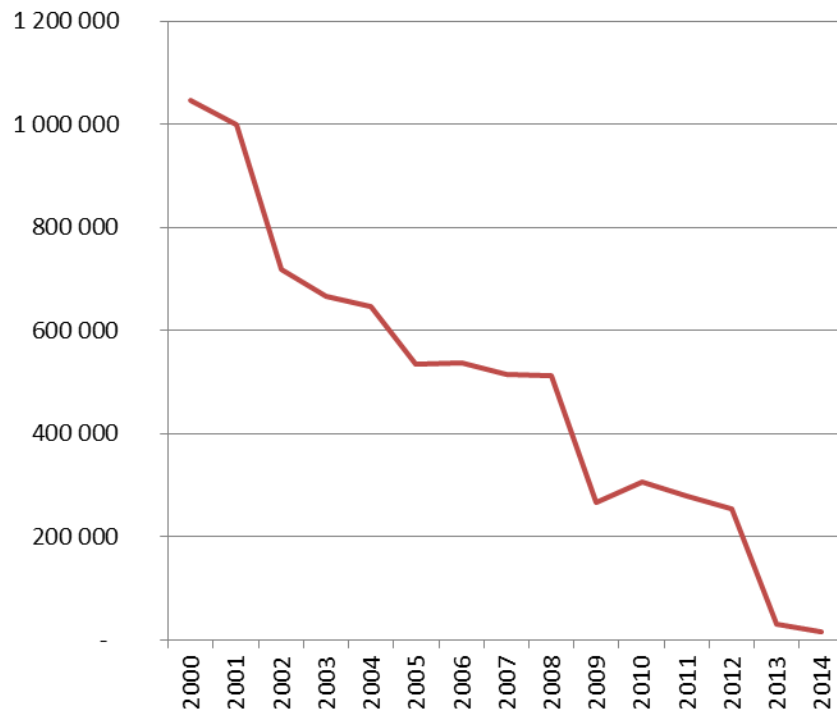

Érc- és Ásványbányászati Tagozat

Problémák és tények:

- Ércbányászat jelentős visszaesése
- **Megszűnt a mangánbányászat is.**
- Ásványbányászatban biztató jelek (GEOPRODUCT Kft., Perlit 92' Kft.)

Bauxitbányászat az ezredfordulótól (tonna)

Forrás: MBSZ

Lehetőségek:

- Bányagépek, előkészítőmű, egyéb berendezések fejlesztése
- További regionális és világpiaci terjeszkedés (ásványbányászat)
- **A talajjavításra alkalmas ásványi nyersanyagok hasznosítása a mezőgazdaságban.**

Feltételek:

- A hatósági eljárásokban a szabályozási ellentmondások feloldása
- Ásványvagyon gazdálkodási stratégia kialakítása a hosszú távú tervezéshez
- A környezetvédelmi engedélyezési eljárás hosszadalmasságának csökkentése
- Lehetőség területcserével a bányatelek módosítására, amennyiben arra engedélyezési okok miatt van szükség

Az ásványi nyersanyagok hasznosítása a mezőgazdasági talajjavításban

- A rendszerváltást követően, de különösen az elmúlt években jelentősen átalakult a termőföld tulajdonosi rendszer. Megszűntek a TSZ-ek, az állami gazdaságok, melyek egybefüggő táblák művelését, talajjavítását összehangoltan valósíthatták meg.
- Megszűnt a talajerő utánpótlást célzó meliorációs támogatási rendszer, helyébe az EU földalapú támogatási rendszere lépett. Az állattartás visszaszorulásával megszűnt a természetes trágyázás lehetősége, a műtrágya gyártás is.
- A termőföld védelméről szóló törvény továbbra is előírja a talajerő utánpótlás kötelezettségét.
- Elvileg óriási lehetőségek nyílnak meg az ásványi nyersanyagok talajjavító tulajdonságainak hasznosítására.
- Az MFGI adatbázisára is alapozottan a bányavállalkozásoknál felmérni a talajerő javító ásványi nyersanyagokat, kapacitásokat;
- Az FM-nél kezdeményezni a termőföldek talajerő utánpótlás igényének felmérését;
- A Tfv. Törvény módosításával előírni a talajjavító ásványi nyersanyagok elsődleges használatát, ehhez állami-, vagy EU támogatásokat elnyerni.
- A talajjavító ásványi nyersanyagok feldolgozottsági fokának növelése, a termőföldre juttatási technológia szerinti technikai fejlesztések támogatásával a bányavállalkozóknál.

A földvédelmi járulék 50%-os visszatérítési lehetősége

- A Bt. 36. § szerint a **bányavállalkozó köteles** a bányászati, vagy földtani kutatási tevékenységet követően **a területet újrahasznosításra alkalmas állapotba hozni.**
- Amennyiben a tájrendezés körében az érintett területet mező-, illetve erdőgazdasági művelésre alkalmassá teszi (újrahasznosítja) és **a tájrendezést a bányafelügyelet is jóváhagyta;**
- **köteles** az újrahasznosítást az ingatlanügyi hatóság részére **bejelenteni;**
- **az újrahasznosítás ingatlanügyi hatóság általi elfogadását követően,** az elfogadásról szóló határozat jogerőre emelkedését követő 60 napon belül **jogosult kérni a törvény 1.sz. melléklete szerinti földvédelmi járulék 50%-nak visszatérítését.**
- **Az MBSZ** – a Jogi Bizottság, Dr. Jean Kornél ügyvéd úr (ECOVIS) kezdeményezésére – a téma gyakorlati kérdéseinek a tisztázására **állásfoglalást kért a Földművelésügyi Minisztériumtól. Az FM meglátása szerint** külön új eljárásban (a Tft. 65/A. § alapján) a kérelem rendezése, a mezőgazdasági termőföldként történő újrahasznosítás, nemzetgazdasági érdek.

(A kívánt eredmény eléréséhez szükséges eljárás lebonyolításában a bányavállalkozások szakmai támogatására az ECOVIS készséggel áll rendelkezésre a bányavállalkozásoknak.)

SZENT BORBÁLA NAPI ORSZÁGOS KÖZPONTI ÜNNEPSÉG

A

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium,
Magyar Bányászati Szövetség,
Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület,
Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete

2016 december 2-án 11.00 órai kezdettel

rendezi az ünnepséget

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Dísztermében

(1143 Budapest, Stefánia út 14.)

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**

Jó szerencsét!